

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 589/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť A. A., B., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. M. K., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 0 Tp 65/2011 z 8. septembra 2011 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Tpo 67/2011 z 27. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. A. odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. novembra 2011 doručená sťažnosť A. A., B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 65/2011 z 8. septembra 2011 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 67/2011 z 27. septembra 2011.

Zo sťažnosti vyplýva:

«Uznesením vyšetrovatelky Úradu boja proti organizovanej kriminalite 2. Oddelenia vyšetrovania Odbor Bratislava, PPZ, pod ČVS: PPZ-283/BOK-B2-2010 zo dňa 27.03.2011 mi bolo vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. e) Trestného zákona, na tom skutkovom základe ako je uvedený vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Dňa 25.03.2011 o 22:24 hod. bola obmedzená moja osobná sloboda a následne dňa 27.03.2011 bol podaný Okresnou prokuratúrou Bratislava II návrh na moje vzatie do väzby.

Uznesením Okresného súdu Bratislava II zo dňa 28.03.2011 pod sp. zn.: 0Tp 65/2011 som bol vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Proti uzneseniu Okresného som si podal sťažnosť. Krajský súd Bratislava uznesením zo dňa 06.05.2011 pod sp. zn.: 1Tpo 34/2011 moju sťažnosť zamietol.

Dňa 10.06.2011 som podal prostredníctvom svojho obhajcu v zmysle ust. § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorej odôvodnenie bolo doplnené písomným doplnením žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 11.07.2011. O mojej žiadosti rozhodol Okresný súd Bratislava IV uznesením zo dňa 11.07.2011 pod sp. zn.: 0Tp 65/2011 tak, že táto sa zamietla a zároveň podľa § 81 ods. 1 Tr. poriadku neprijal peňažnú záruku, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku neprijal môj písomný sľub a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku neprijal dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným. Proti tomuto rozhodnutiu som podal sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení priamo do zápisnice na verejnom zasadnutí. Uznesením Krajského súdu Bratislava zo dňa 20.07.2011 pod sp. zn.: 1 Top 54/2011 bola moja sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku zamietnutá.

Následne dňa 19.08.2011 Krajská prokuratúra Bratislava podala návrh na predĺženie lehoty mojej väzby o 6 (šesť) mesiacov jednotne do 25.04.2012. K tomuto návrhu

som prostredníctvom obhajcu podal vyjadrenie zo dňa 06.09.2011. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 08.09.2011 pod sp. zn.: 0Tp 65/2011 mi bola predĺžená lehota väzby o 6 (šesť) mesiacov, t.j. do 25. apríla 2012. Proti tomuto uzneseniu som podal priamo na verejnom zasadnutí sťažnosť, ktorú som prostredníctvom obhajcu písomne odôvodnil dňa 08.09.2011. Krajský súd Bratislava uznesením zo dňa 27.09.2011, pod sp. zn.: 3 Tpo 67/2011 rozhodol tak, že moju sťažnosť proti Uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 08.09.2011 zamietol. Uznesenie Krajského súdu Bratislava zo dňa 27.09.2011 mi bolo doručené osobne na verejnom zasadnutí o mojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a, ponúknutie písomného sľubu a nahradenie väzby peňažnou zárukou, ktoré sa konalo dňa 05.10.2011 na Okresnom súde Bratislava IV. ...

... pokiaľ ide o odôvodnenie tzv. preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v Uznesení o predĺžení lehoty väzby o 6 /šesť/ mesiacov - t.j. do 25. apríla 2012 zo dňa 08.09.2011 Okresný súd Bratislava IV len všeobecne a opätovne skonštatoval, že „v prípade ich ponechania na slobode hrozí reálna obava, že by v predmetnej trestnej činnosti mohli ďalej pokračovať. Zo spisového materiálu bolo doposiaľ preukázané, že žalovaného skutku sa mali obvinení dopúšťať v dlhšom časovom období. Obvinený A. A. z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplynulo, že zabezpečoval priestory na skladovanie drogy. Súd v danom prípade v celom rozsahu poukazuje na podrobné odôvodnenia svojho uznesenia o dôvodoch väzby v súlade s ustanovením § 71 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku, ktoré boli vyhlásené dňa 11. Júla 2011 a odvolacím súdom potvrdené dňa 20. Júla 2011. Obaja obvinení organizovali distribúciu ďalším odberateľom...“. ...

Predmetné rozhodnutie nie je podľa môjho názoru opreté o konkrétne skutočnosti svedčiace o reálnosti obavy, ktorá má údajne vyplývať z doposiaľ vykonaného dokazovania. Prostredníctvom obhajcu som v sťažnosti proti tomuto uzneseniu tvrdil, že takáto reálna obava a ani len úvaha o možnosti jej existencie nevyplýva z vykonaného dokazovania, nakoľko som toho názoru, že vykonaným dokazovaním hlavne v období po 10.7.2011 prestáva existovať dôvod na podozrenie z protizákonnej činnosti obv. A. A., teda mojej osoby, popísanej v skutkovej vete uznesenia o jeho stíhaní. Podrobnejšie dôvody som prostredníctvom svojho obhajcu uviedol písomnom odôvodnení sťažnosti proti vyššie uvedenému Uzneseniu zo dňa 08.09.2011. ...

Ani Krajský súd Bratislava ako nadriadený súd rozhodujúci o mojej sťažnosti proti Uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV nenapravil porušenie môjho práva uvedeného v čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 Dohovoru, pretože Krajský súd len všeobecne skonštatoval, že „preskúmvajúc predloženú trestnú vec zistil, že v dôsledku závažnosti trestnej činnosti, pre ktorú sú obvinení stíhaní so zreteľom na náročnosť dokazovania, ktoré vo veci je potrebné vykonať, pri súčasnom zistení, že vyšetrovatelka v predmetnej väzobnej veci koná bez zjavných prietáhov, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, nebolo možné ukončiť prípravné konanie v zákonom stanovenej lehote. ...

Ďalej uvádzam, že tak z konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR ako aj ESĽP vyplýva, že skutočnosti, ktoré boli v čase rozhodovania o vzatí do väzby postačujúce na vzatie do väzby, sa stávajú po dlhšej dobe nedostatočnými na jej ďalšie trvanie. A bez prístúpenia ďalšej konkrétnej skutočnosti, ktorá by odôvodňovali obavu, že by obvinený mal aj po prepustení z väzby na slobodu páchať trestnú činnosť, či pokúsiť sa o útek, by zakladala nezákonnosť jej ďalšieho trvania. V mojom prípade k dôvodom väzby, ktoré boli ustálené pri mojom vzatí do väzby uznesením Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 28.03.2011 s tým, že moja väzba začala dňom 25.03.2011, t. j. pred viac ako pol rokom, nepristúpila žiadna ďalšia skutočnosť, ktorá by odôvodňovala ďalšie trvanie mojej väzby, naopak vykonanými dôkazmi v prípravnom konaní sa ich sila zoslabuje.

Na základe uvedených skutočností som toho názoru, že Okresný súd Bratislava IV uznesením zo dňa 08.09.2011 pod sp. zn.: 0Tp 65/2011, ktorým bola lehota mojej väzby predĺžená o 6 (šesť) mesiacov v spojení s uznesením Krajského súdu Bratislava zo dňa 27.09.2011 pod sp. zn.: 3Tpo 67/2011, ktorým bola zamietnutá moja sťažnosť proti predmetnému uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV boli porušené moje práva zaručené čl. 5 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Dohovoru.»

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn.: 0Tp 65/2011 uznesením zo dňa 08.09.2011 a Krajský súd Bratislava v konaní pod sp. zn.: 3Tpo 67/2011 uznesením zo dňa 27.09.2011 porušili základné práva A. A. zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 5 ods. 3, ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. *Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn.: 0Tp 65/2011 uznesením zo dňa 08.09.2011 a Krajský súd Bratislava v konaní pod sp. zn.: 3Tpo 67/2011 uznesením zo dňa 27.09.2011 porušili základné práva A. A. zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

3. *Uznesenie Krajského súdu Bratislava zo dňa 27.09.2011 pod sp. zn.: 3Tpo 67/2011 sa zrušuje a Krajskému súdu Bratislava sa prikazuje, aby A. A. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.*

4. *A. A. sa priznáva náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia, ktoré sú Krajský súd Bratislava a Okresný súd Bratislava povinní zaplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. M. K. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veci veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 0 Tp 65/2011, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. V danom prípade proti uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy mal krajský súd v opravnom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ riadny opravný prostriedok využil.

2. Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 3 Tpo 67/2011. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, podľa ktorej ďalšie trvanie väzby nie je v jeho prípade namieste a odôvodnenia súdov nepredstavujú pre nedostatok individualizácie skutkových a s nimi korešpondujúcich právnych dôvodov väzby dostatočný základ na predĺženie lehoty trvania väzby.

Ústavný súd poukazuje na to, že nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie zisteného skutkového stavu všeobecnými súdmi.

Vo väzobných veciach platí, že skúmanie primeranosti určenej lehoty väzby prináleží predovšetkým všeobecným súdom. Na ten účel im patrí skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Predovšetkým na základe dôvodov uvedených v týchto rozhodnutiach (prípadne na základe nesporných skutočností uvedených obvineným v jeho žiadostiach) zisťuje ústavný súd, či boli alebo neboli porušené označené články ústavy a dohovoru (mutatis mutandis Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

Krajský súd v napadnutom uznesení v odôvodnení okrem iného uviedol:

„Krajský súd preskúmajúc predloženú trestnú vec zistil, že v dôsledku závažnosti trestnej činnosti, pre ktorú sú obvinení stíhaní so zreteľom na náročnosť dokazovania, ktoré vo veci je potrebné vykonať, pri súčasnom zistení, že vyšetrovatelka v predmetnej väzobnej veci koná bez zjavných prieťahov, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, nebolo možné ukončiť prípravné konanie v zákonom stanovenej lehote.

Predloženú trestnú vec možno hodnotiť ako náročnú a rozsiahlu na dokazovanie, pričom doposiaľ bolo vykonané množstvo dôkazov ako: výsluchy svedkov (24), do konania bolo pribratých niekoľko znalcov, ako aj znalecké ústavy za účelom posúdenia odborných otázok na objasnenie veci, zabezpečené prepisy hovorov a ďalšie. I napriek už zabezpečeným dôkazom vyvstala potreba doplniť dokazovanie ďalšími znaleckými posudkami, ktoré už do spisu dodané boli resp. sú rozpracované, priebežne doručované a je potrebné s týmito dôkazmi obvinených, obhajcov oboznámiť a vypočuť ich. Boli vyhotovené prepisy ITP hovorov, zabezpečené záznamy z kamerových systémov, s ktorými dôkazmi je tiež potrebné obvinených a obhajcov oboznámiť a vypočuť ich, resp. vykonať ďalšie dôkazy (napr. konfrontácie a pod..) prípadne dôkazy, ktoré budú zo strany obhajoby navrhnuté po oboznámení sa s doplnenými dôkazmi.

S prihliadnutím na všetky uvedené skutočnosti sťažnostný súd dospel k záveru, že v danom štádiu konania je naplnená formálna stránka a tou je opodstatnená existencia uznesenia o vznesení obvinenia.

V kontexte s uvedeným k sťažnostným námietkam obhajcu prezentovaným v tom smere, že neexistuje žiaden priamy resp. nepriamy dôkaz nasvedčujúci čo i len na podozrenie o konaní obvineného A. A., pre ktoré je vznesené obvinenie, krajský súd dodáva, že vyšetrovatelkou bol pred rozhodnutím o sťažnosti doplnený spisový materiál o: analýzu záznamov z priemyselných kamier z objektu A., o znalecký posudok KEÚ sp. zn. ČES:PPZ-KEÚ-BA-EXP-2011/5891, znalecký posudok VÚSO č. 083/10/2011, na podklade ktorých v kontexte s už v spise zadováženými dôkazmi možno oprávnene uviesť, že pretrváva kvalifikované podozrenie, že obvinení sa mohli dopustiť trestnej činnosti, pre ktorú im bolo vznesené obvinenie.

Okrem spomenutého podozrenia ako jedného z predpokladov vzatia obvinenej osoby do väzby a ďalšieho trvania väzby je v posudzovanej veci splnená aj ďalšia podmienka väzobného stíhania obvinených, a to existencia konkrétneho väzobného dôvodu podľa § 71ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, ktorý sa opiera o celkom konkrétne skutočnosti vyžadované zákonom, pričom z nich vyplýva reálna obava z následkov predpokladaných v dotknutom ustanovení upravujúcom v alternatívnych formách dôvody tzv. preventívnej väzby.

Taká obava vyplýva už z toho, že trestnej činnosti, pre ktorú im bolo vznesené obvinenie sa mali dopúšťať po dlhšiu dobu, približne od r. 2010 až do zadržania (marec 2011) a trestná činnosť mala byť páchaná za účelom získania finančných prostriedkov. Je pravdou, že obvinený A. A. doposiaľ súdne trestaný nebol, avšak doteraz získaný dôkazný materiál navodzuje obavu, že by v prípade prepustenia na slobodu mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti s ohľadom na jej rozsah a charakter. Čo sa týka obvineného Š. Č. je potrebné uviesť, že tento už bol súdne trestaný pre obdobnú trestnú činnosť a skutku, pre ktorý je vznesené obvinenie sa mal dopustiť v skúšobnej dobe predchádzajúceho odsúdenia.

Z uvedeného vyplýva, že v posudzovanej veci sú splnené zákonné podmienky podľa slovenského práva pre ďalšie trvanie väzby. ...

Krajský súd vzhľadom na vyššie uvádzané považuje v danom rozpracovanom štádiu konania z hľadiska dosiahnutia účelu trestného konania – aby bolo zabránené

v pokračovaní trestnej činnosti – považuje väzbu obvinených A. A. a Š. Č. za nevyhnutné opatrenie, nakoľko v prípade prepustenia obvinených na slobodu hrozí, že by mohli pokračovať v páchaní trestnej činnosti a preto rozhodol tak ako je uvedené vo výroku uznesenia.

Ponúknutými zárukami na nahradenie väzby, ktoré sú obsiahnuté v sťažnosti obhajcu a v predchádzajúcej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu obvineného A. A. sa krajský súd nezaoberal rešpektujúc ustanovenie § 192 ods. 1 Tr. poriadku, pričom v súvislosti s uvedeným poukazuje na čl. 154 spisového materiálu, z ktorého vyplýva, že sudkyňa pre prípravné konanie o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu ako aj ponúknutých zárukách bude rozhodovať dňa 5.10.2011.“

Ústavný súd nezistil taký výkladu stanovení citovaných v označenom rozhodnutí krajského súdu a ich uplatnenie vo veci sťažovateľa, ktorý by mohol vyvolať nezlučiteľné účinky s ústavou. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti, arbitrárnosti názoru alebo svojvôli krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Vzhľadom na už uvedené v tejto časti sťažnosti ústavný súd vyslovil, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd preto vo veci rozhodol po predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2011